

Περιεχόμενα

A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

1. Παθήσεις μεταβολισμού των οστών – <i>Γ. Καπετάνος</i>	19
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	19
2. Ανατομική και βιολογία του οστού – <i>Μ. Γιαβροπούλου</i>	23
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	23
ΜΑΚΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΟΣΤΟΥ	23
ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΟΣΤΟΥ	24
ΘΕΜΕΛΙΟΣ ΟΥΣΙΑ	26
ΟΣΤΙΚΑ ΚΥΤΤΑΡΑ	28
3. Φυσιολογική αγγείωση των οστών και νεοαγγείωση – <i>Γ. Καπετάνος, Α. Καπετάνου</i>	37
4. Βασικές αρχές εμβιομηχανικής των οστών – <i>Ι. Σαρρής</i>	41
5. Μεταβολισμός ασβεστίου και ασβεστοτρόποι ορμόνες – <i>Ε. Βαφειάδου</i>	51
ΠΑΡΑΘΟΡΜΟΝΗ	51
ΑΣΒΕΣΤΙΟ	53
ΦΩΣΦΟΡΟΣ	55
ΒΙΤΑΜΙΝΗ D	57
ΜΑΓΝΗΣΙΟ	58
6. Πώρωση των καταγμάτων και διαταραχές της – <i>Κ. Παπαβασιλείου</i>	61
ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΩΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΜΑΤΩΝ	61
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΩΝ ΠΩΡΩΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΜΑΤΩΝ	67
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΤΗΣ ΠΩΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΓΜΑΤΩΝ	70
7. Οστική ανακατασκευή – <i>Χ. Ζούλη, Δ. Γουλής</i>	75
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	75
ΚΥΤΤΑΡΑ ΚΑΙ ΜΕΣΟΚΥΤΤΑΡΙΑ ΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΟΣΤΟΥ	75
ΟΣΤΙΚΗ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	77
ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΟΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ	78

8. Φυσική δραστηριότητα και οστά – Ν. Γαλάνης	83
ΕΜΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	83
ΒΙΟΧΗΜΙΚΕΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	85
ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	86
ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΥΓΙΕΣ ΟΣΤΟ	87
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ	87
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ	88
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	89
9. Φάρμακα και ουσίες που επηρεάζουν τον οστικό μεταβολισμό και την πόρωση των καταγμάτων – Γ. Καπετάνος	93
ΑΡΝΗΤΙΚΟΙ-ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟΝ ΟΣΤΙΚΟ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟ	93
ΘΕΤΙΚΟΙ-ΥΠΟΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟΝ ΟΣΤΙΚΟ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟ	94
10. Απεικονιστική διερεύνηση των μεταβολικών παθήσεων των οστών – Μ. Εμμανουηλίδου, Ι. Τσιτουρίδης	97
1. ΑΚΤΙΝΟΛΟΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΕΝΙΑΣ (ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ)	99
2. ΟΣΤΕΟΠΥΚΝΟΜΕΤΡΙΑ	114
3. ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΑΞΟΝΙΚΗ ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ	120
4. ΥΠΕΡΗΧΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΣΤΕΟΠΥΚΝΟΜΕΤΡΙΑ	122
5. ΜΑΓΝΗΤΙΚΗ ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ (MRI) ΥΨΗΛΗΣ ΕΥΚΡΙΝΕΙΑΣ	124
11. Σπινθηρογράφημα οστών – Ι. Ιακώβου, Ν. Καρατζάς	127
ΓΕΝΙΚΑ	127
ΜΕΤΑΒΟΛΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΟΣΤΩΝ	129
ΒΙΟΧΗΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΣΤΙΚΗΣ ΕΝΑΛΛΑΓΗΣ	138
12. Βιοχημικοί δείκτες οστικού μεταβολισμού (ΒΔΟΜ) και η σημασία τους – Ε. Κεσανίδης, Μ. Ποτούπνης	141
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	141
ΜΕΤΑΒΛΗΤΟΤΗΤΑ ΒΙΟΧΗΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΟΣΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ	141
ΒΙΟΧΗΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ.....	143
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	144
ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ	145
ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΠΙΘΑΝΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΣΤΙΚΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΙΣΜΟΥ.....	148
ΚΛΙΝΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΒΙΟΧΗΜΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	148

B. ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ

13. Επιδημιολογία – Παράγοντες κινδύνου – <i>Μ. Ποτούπνης, Ε. Κετανίδης</i>	157
14. Παθοφυσιολογία – Παθογένεια της οστεοπόρωσης – <i>Γ. Μητζιώρη, Δ. Γουλής</i>	163
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	163
ΠΡΩΤΟΠΑΘΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	163
ΔΕΥΤΕΡΟΠΑΘΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	166
ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	167
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	168
15. Μορφές – Τύποι οστεοπόρωσης – <i>Ε. Κετανίδης, Μ. Ποτούπνης</i>	171
ΠΡΩΤΟΠΑΘΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	172
ΔΕΥΤΕΡΟΠΑΘΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	175
16. Κορυφαία οστική μάζα (ΚΟΜ) – <i>Ε. Κετανίδης, Μ. Ποτούπνης</i>	179
17. Ανίχνευση και διάγνωση της οστεοπόρωσης – <i>Γ. Λατσός, Ε. Κετανίδης</i>	187
18. Διαφορική διάγνωση οστεοπόρωσης – <i>Γ. Λατσός, Α. Αναστασιλάκης</i>	207
19. Αντιμετώπιση της οστεοπόρωσης – <i>Γ. Καπετάνος</i>	219
ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ.....	219
ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ – ΑΡΧΕΣ.....	220
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΟΠΛΑ ΣΤΗΝ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ.....	221
ΑΣΚΗΣΗ	221
ΑΣΒΕΣΤΙΟ	222
ΒΙΤΑΜΙΝΗ D ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΟΛΙΤΕΣ ΤΗΣ	222
ΟΙΣΤΡΟΓΟΝΑ – ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΟΡΜΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.....	223
ΚΑΛΣΙΤΟΝΙΝΗ	223
ΕΚΛΕΚΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΙΣΤΡΟΓΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΧΕΩΝ	224
ΔΙΦΩΣΦΟΝΙΚΑ	225
ΤΕΡΙΠΑΡΑΤΙΔΗ	226
ΠΑΡΑΘΟΡΜΟΝΗ 1-84	227
ΡΑΝΕΛΙΚΟ ΣΤΡΟΝΤΙΟ.....	227
ΤΙΒΟΛΟΝΗ	227
ΑΝΑΒΟΛΙΚΑ	228
ΦΘΟΡΙΟ	228
ΝΕΕΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ.....	228
20. Οστεοπορωτικά κατάγματα – <i>Μ. Ποτούπνης, Ε. Κετανίδης</i>	231

20Α. Οστεοπορωτικά κατάγματα: Σπονδυλοπλαστική – Κυφοπλαστική <i>Β. Λυκομήτρος</i>	243
21. Γενετική και οστεοπόρωση – <i>Κ. Παπαβασιλείου</i>	249
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΕΥΘΥΝΩΝ ΓΟΝΙΔΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ	249
ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΑ.....	251
ΣΠΑΝΙΕΣ ΜΟΝΟΓΕΝΕΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	254
22. Ιδιοπαθής Νεανική Οστεοπόρωση – <i>Ι. Κύρκος, Μ. Κύρκος</i>	257
23. Διατροφή και οστεοπόρωση – <i>Ε. Τσίρου, Δ. Γουλής</i>	261
24. Ανδρική οστεοπόρωση – <i>Φ. Παπαδοπούλου, Κ. Γκάσταρης</i>	277
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	277
ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ	277
ΟΣΤΙΚΗ ΜΑΖΑ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΣΚΕΛΕΤΟΥ ΣΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΣ	278
ΚΑΤΑΓΜΑΤΑ	280
ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	282
ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ ΣΤΟΝ ΑΝΔΡΑ	286
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ.....	287

Γ. ΆΛΛΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΣΤΩΝ

25. Ραχίτιδα (Rickets) και άλλες συγγενείς παθήσεις των οστών – <i>Ν. Λαλιώτης</i>	295
ΡΑΧΙΤΙΔΑ.....	295
ΥΠΟΦΩΣΦΑΤΑΙΜΙΑ	298
ΨΕΥΔΟ ΥΠΟΠΑΡΑΘΥΡΕΟΙΔΙΣΜΟΣ	298
ΑΤΕΛΗΣ ΟΣΤΕΟΓΕΝΕΣΗ.....	298
26. Νόσος του Paget (παραμορφωτική οστεΐτιδα) – <i>Φ. Σάιεχ</i>	305
27. Γενετικές, αναπτυξιακές & σπάνιες παθήσεις του σκελετού – <i>Κ. Παπαβασιλείου, Ε. Κεσανίδης, Α. Νικοπούλου</i>	313
28. Ετερότοπη οστεοποίηση – <i>Κ. Αναγνωστίδης</i>	331
29. Νεφρική οστεοδυστροφία – <i>Ε. Μάνου, Δ. Τσακίρης</i>	339
30. Αντανακλαστική συμπαθητική δυστροφία – <i>Ε. Κεσανίδης, Φ. Σάιεχ</i>	351
31. Οστική νόσος σε ασθενείς με καρκίνο – <i>Κ. Παζαϊτού-Παναγιώτου</i>	361
ΟΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	361
ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗ	367

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ	370
ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΡΩΣΗΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ	372
ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΚΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΑΡΚΙΝΟ	372
32. Ισχαιμική οστική νέκρωση και συναφείς παθήσεις – Γ. Καπετάνος	375
33. Ενδοκρινικές παθήσεις και οστεοπόρωση – Γ. Μητζιώρη, Δ. Γουλής	381
ΥΠΕΡΠΑΡΑΘΥΡΕΟΙΔΙΣΜΟΣ.....	381
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΥΡΕΟΕΙΔΟΥΣ ΑΔΕΝΑ	381
ΣΑΚΧΑΡΩΔΗΣ ΔΙΑΒΗΤΗΣ.....	382
ΥΠΟΓΟΝΑΔΙΣΜΟΣ	383
ΜΕΓΑΛΑΚΡΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΥΞΗΤΙΚΗΣ ΟΡΜΟΝΗΣ.....	383
34. Ο οστικός μεταβολισμός στο σακχαρώδη διαβήτη – Ι. Γιώβος	385

Δ. ΑΡΘΡΙΤΙΔΕΣ

35. Ανατομία των αρθρώσεων και του αρθρικού χόνδρου – Ι. Κύρκος, Μ. Κύρκος	393
36. Φυσιολογία και εμβιομηχανική του αρθρικού χόνδρου – Α. Νικολαΐδης	397
37. Αρθροπάθειες – Αρθρίτιδες – Εκφυλιστική οστεοαρθρίτιδα – Γ. Καπετάνος	399
38. Οστεοαρθρίτιδα επιμέρους αρθρώσεων (συνήδεις εντοπίσεις)	407
Α. Οστεοαρθρίτιδα του ισχίου – Γ. Ιωαννίδης	409
Β. Οστεοαρθρίτιδα του γόνατος – Α. Νικολαΐδης	423
Γ. Οστεοαρθρίτιδα ποδοκνημικής άρθρωσης και ποδιού – Ι. Κύρκος, Μ. Κύρκος	429
Δ. Εκφυλιστική σπονδυλαρθροπάθεια – Β. Λυκομήτρος	435
Ε. Αρθρίτιδα άνω άκρου – Ι. Σαρρής	441
39. Ρευματοειδής αρθρίτιδα – Αγκυλοποιητική σπονδυλίτιδα – Γ. Καπετάνος, Α. Καπετάνου	447
40. Ουρική αρθρίτιδα – Ωχρονοσία – Σ. Ασλανίδης	453
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	463